

Introduktion til materialet

>Dagtilbud

Fortællinger og evalueringsfællesskaber om børns sproglige udvikling

2010

Fortællinger og dialog om børns sproglige læring

Hvad handler materialet om?

Dette materiale understøtter og inspirerer til udviklingsorienterede dialoger om kvalitet med afsæt i fortællinger om børns sproglige læring. Materialet er baseret på en kvalitativ tilgang, hvor fortællinger kan bruges til at fastholde kompleksiteten og konteksten for børns sproglig læring. Materialet bygger dermed ikke på en række indikatorer for sproglig udvikling og kan derfor ikke bruges til at måle og sammenligne kvalitet på basis af tværgående indikatorer.

Meningen er at skabe og opretholde levende dialogfora, hvor deltagerne over tid udvikler en fælles reference for kvalitet i dagtilbud – vel at mærke ikke ved at definere kvalitet i generelle termer, men ved systematisk at dele konkrete erfaringer, som knytter sig til arbejdet med kvalitet.

I materialet kaldes et sådant dialogforum for et evalueringsfællesskab. Der kan tænkes mange forskellige varianter af evalueringsfællesskaber, alt efter hvem der deltager i dem. Dette materiale rummer to grundformer: evalueringsfællesskaber mellem pædagogfagligt personale og evalueringsfællesskaber i en bredere kreds af aktører på dagtilbudsområdet.

Hvilke elementer består materialet af?

Evalueringsfællesskaberne baseres på, at pædagoger har skrevet læringshistorier om konkrete situationer med børns sproglige læring.

Den proces, materialet lægger op til, rummer altså tre trin:

1. Pædagoger skriver læringshistorier om konkrete situationer med børns sproglige læring.
2. Læringshistorierne genfortælles og drøftes i en kreds af pædagoger og andre pædagogiske medarbejdere. Det kaldes i materialet det pædagogiske evalueringsfællesskab.
3. Dialogen udvides til en bredere kreds af interessenter på dagtilbudsområdet. Det kaldes i materialet det kommunale evalueringsfællesskab.

Materialet indebærer en udvikling af praksis på alle tre niveauer, der over tid modnes og kvalificeres gennem flere cyklusser. En cyklus kan udgøres af alle tre trin, der gentages og følges op over tid. Læringshistorier og det pædagogiske evalueringsfællesskab kan også udgøre en cyklus i sig selv, uden nødvendigvis at munde ud i det kommunale evalueringsfællesskab hver gang.

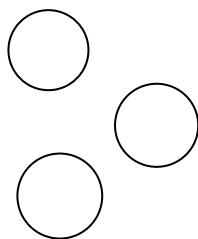
Hvad er ideen bag materialet?

Både læringshistorier og evalueringsfællesskaber handler om at blive bedre til at genkende og beskrive kvalitet konkret. I læringshistorien har en pædagog set en situation med børn som udtryk for sproglig læring og nedskrevet den. I det pædagogiske evalueringsfællesskab udvides pædagogens genkendelse og beskrivelse af centrale læringsituationer til en bredere kreds af pædagoger. De enkelte pædagogers læringshistorier genfortælles, kvalificeres, får fælles referencepunkter – og udkrystalliseres til en række 'kernehistorier', som vækker en høj grad af genkendelse og identifikation blandt pædagogerne.

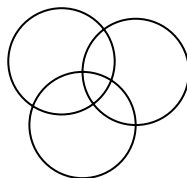
I næste trin – det kommunale evalueringsfællesskab – udvides den genkendelse af kvalitet, som er opstået blandt pædagoger, igen til en bredere kreds. Kernehistorier genfortælles, omdannes og får fælles referencepunkter med andre aktørers historier (forældre, politikere, forvaltningsansatte osv.).

Ideen er altså i flere omgange at udvide konteksten for den enkeltes erfaring med kvalitet ved at sætte den i spil med andres erfaringer:

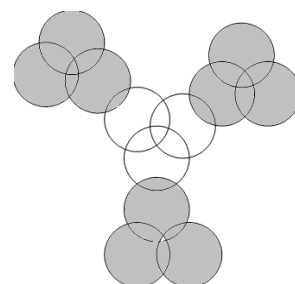
Læringshistorier

Pædagogisk evalueringsfællesskab

Kommunalt evalueringsfællesskab

Hvordan inddrages politikere, forældre og forvaltninger?

Fortællingerne er ikke blot dokumentation, som pædagoger sender "opad" i et system. Gennem fortællingerne mødes derimod pædagogers konkrete erfaringer med erfaringer hos andre aktører i dagtilbudssystemet.

Politikere, forvaltningsansatte og forældre er altså ikke blot brugere af fortællinger som dokumentation, men er ligesom pædagoger deltagere i en proces, hvor konkrete erfaringer mødes i forskellige fora og over tid får fælles referencepunkter og genskabes.

I redskabet omfatter læringshistoriearbejdet kun pædagoger. Men en mulig videreudvikling af redskabet kan bestå i, at der foregår et lignende arbejde med at identificere

og beskrive nøgleerfaringer hos forvaltningsansatte, politikere og/eller forældre – forud for evalueringsfællesskabet.

Hvad kan materialet bruges til?

Ideen med at udvikle evalueringsfællesskaber på baggrund af fortællinger er at skabe syntetisering af erfaringer på en måde, der bevarer helheden og kompleksiteten i dem.

Materialet bygger derfor ikke på en række indikatorer for enkeltstående aspekter af kvalitet og kan ikke bruges til at måle og sammenligne kvalitet ud fra sådanne indikatorer. Derimod kan det bruges i et systematisk arbejde med at sætte vidt forskellige erfaringer i spil og understøtte udviklingen af et fælles, konkret sprog om kvalitet.

Redskabet supplerer dermed kvalitetsmålingsredskaber, der hviler på indikatorer for forskellige aspekter af kvalitet, med en anden tilgang til kvalitetsudvikling, som tager afsæt i systematiske dialoger om kvalitet, sådan som det konkret erfares.

Hvordan kan fortællinger kobles med sprogvurderinger?

Koblingen mellem sprogvurderinger og fortællinger om børns sproglige udvikling kan ske på forskellig måde og med forskelligt udgangspunkt. Man kan fx vælge:

- At begynde med at skrive læringshistorier om sproglig læring generelt og efterfølgende diskutere dem i sammenhæng med sprogvurderingsresultaterne. Fx kan det være at man gennem det pædagogiske evalueringsfællesskab bliver opmærksom på at næsten alle historier handler om en enkelt af sprogvurderingens dimensioner.
- At koble læringshistorier med sprogvurderingsresultater for bestemte børn. Det kan være at sprogvurderingen efterlader nogle spørgsmål eller en undren og at man derfor skriver læringshistorier om nogle bestemte børn. Det kan fx være børn hvor sprogvurderingen peger på et behov for en fokuseret indsats, og hvor man ønsker at følge børnenes sprog i de sociale relationer lidt nærmere
- At koble læringshistorier med resultater fra institutionens samlede sprogvurdering. Fx kan man vælge at skrive læringshistorier om børns kommunikative kompetencer fordi institutionens samlede sprogvurderingsresultater peger på at der er mange børn der har problemer her.
- At koble læringshistorier og metafortælling med kommunens samlede resultater for sprogvurderingen. Det kan fx være at man i det kommunale evalueringsfællesskab inddrager viden om antallet af børn der har brug for en fokuseret eller særlig indsats og kobler det til viden fra læringshistorierne og viden om hvordan den sproglige udvikling understøttes konkret.

Der kan være forskellige formål med at koble sprogvurderinger med fortællinger:

Kobling mellem sprogvurdering og daglig praksis. Fortællinger om sproglig udvikling kan være en konkret måde at kommunikere mellem sprogpædagog eller talehørepædagog og stuepædagog om hvad der sker i børnenes sproglige udvikling, herunder hvordan de sproglige dimensioner som sprogvurderingen opererer med, viser sig i konkrete situationer med barnet og hvordan personalet responderer på dem.

Fokus på barnets interesse. Fortællinger kan være egnede til at indfange iagttagelser om den motivation og interesse der er at bygge på i barnets sproglige læring – og være med til at fastholde fokus på de varierede og mangefacetterede situationer der ligger bag de enkelte sprogvurderinger..

Læring i kontekst og fællesskaber. Sprogvurderingen knytter sproglig læring til det enkelte barn, bl.a. fordi meningen er at afdække hvilke børn der har brug for en særlig indsats. Læringshistorierne kan være med til at skærpe fokus på de fællesskaber og de konkrete sammenhænge som sproglæringen for et barn/grupper af børn opstår i.

Dette materiale indeholder:

Læringshistorier

- Introduktion
- Vejledning i at skrive læringshistorier
- Tre eksempler på læringshistorier
- Skabelon til læringshistorier

Det pædagogiske evalueringsfællesskab

- Introduktion
- Eksempel på procesguide
- Eksempel på metafortælling
- Skabelon til metafortælling

Det kommunale evalueringsfællesskab

- Introduktion
- Eksempel på procesguide
- Eksempel på invitation

Inspirationsmateriale

- Ti historier om udviklingen af evalueringsfællesskaber – centrale indsigter fra udviklingsprojektet bag materialet

Materialet er udarbejdet af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) på baggrund af et udviklingsprojekt med deltagelse af tre kommuner og flere dagtilbud i den enkelte kommune. Eksemplerne i materialet er hentet fra udviklingsprojektet.

Dr. Patricia Shaw, University of Hertfortshire har fungeret som ekstern rådgiver på projektet.